

KuM, KaM, KliM, SiM, ReM valitsemisala kokku:	2012	2025
riigiasutused	36	7
sihtasutused riigi valitseva mõju all	2	19
KOKKU:	38	26

KuM-i valitsemisalasse kuulub 01.01.2026 seisuga **17** riigi osalusel asutatud muuseumide sihtasutust ning **üks** teatri koosseisus tegutsev muuseum (Nukuteatrimuuseum Sihtasutuse Eesti Noorsooteater struktuuriüksusena – ei saa eraldi tegevustoetust muuseumina).

KuM-i valitsemisalas oleva **kolme** riigimuuseumi – Eesti Rahva Muuseum (edaspidi *ERM*), Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuuseum, Vana-Võromaa muuseumid (Võru Instituudi koosseisus) – ümberkorraldamise otsuseid ei ole veel tehtud.

Teiste ministeeriumide valitsemisalas on mitmed teemamuuseumid, mida eristab nn tavapärastest üld- ja ajaloomuuseumidest see, et lisaks ajaloo ja kultuuripärandiga tegelemisele täidavad nad ka konkreetse poliitikavaldkonnaga seotud ülesandeid:

- Eesti Loodusmuuseum (**Kliimaministeerium**) – keskkonnateadlikkuse edendamine;
- Eesti Maanteemuuseum (Transpordiameti koosseisus, **Kliimaministeeriumi** valitsemisalas) – liikluskäitumise kujundamine, ennetustegevus;
- SA Eesti Maaelumuuseumid (**Regionaal- ja Põllumajandusministeerium**) – maaelu ja Eesti toidukultuuri tutvustamine;
- SA Eesti Piimandusmuuseum (**Regionaal- ja Põllumajandusministeerium**) – piima olulisuse esiletoomine Eesti toidukultuuris ning piimatootmise populariseerimine;
- Eesti Sõjamuuseum – kindral Laidoneri muuseum (**Kaitseministeerium**) – elanikkonna kaitsetahte arendamine, sõjahauad, sõjaväeorkester;
- Eesti Tuletõrjemuuseum (Päästeameti koosseisus, **Siseministeeriumi** valitsemisalas) – tuleohutusala ennetustöö.

Selline lähenemine, kus teemamuuseumide haldavad vastava valdkonna ministeeriumid või valitsusasutused, aitab muuseumidel kõige paremini oma ühiskondlikku rolli täita. Vastavatel ministeeriumidel ja ametkondadel on temaatiline pädevus, mida KuM-il ei ole. Samuti toimivad need muuseumid nende jaoks oluliste kommunikatsioonikanalitena oma valdkonnas teadlikkuse tõstmisel ja ennetustegevuse korraldamisel. Sarnaselt on muuseumivõrk korraldatud mitmetes teistes Euroopa riikides.

Teiste ministeeriumide valitsemisalas olevate muuseumide muutumine SA-ks tuleb samuti lõpule viia. Ainult Regionaal- ja Põllumajandusministeerium tegi oma valitsemisala muuseumides ümberkorraldused juba 2017. aastal ära.

MUUSEUMIDE NIMEKIRI

Riigimuuseumid:

Kultuuriministeeriumi valitsemisalas:

1. Eesti Rahva Muuseum (sh Heimtali muuseum)
2. Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuuseum
3. Vana-Võromaa muuseumid (s.o Võru Instituudi muuseumiosakond):
 - Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum

- Mõniste Talurahvamuuseum
- Karilatsi Vabaõhumuuseum
- Võrumaa Muuseum

Kaitseministeeriumi valitsemisalas:

4. Eesti Sõjamuuseum – kindral Laidoneri muuseum (sh Kaitseväe Akadeemia muuseum)

Kliimaministeeriumi valitsemisalas:

5. Eesti Loodusmuuseum
6. Eesti Maanteemuuseum (Transpordiameti struktuuriüksus)

Siseministeeriumi valitsemisalas:

7. Eesti Tuletõrjemuuseum (Päästeameti struktuuriüksus)

Eesti Kirjandusmuuseum ei ole muuseum muuseumiseaduse mõistes, vaid kombinatsioon muuseumist, arhiivist ja raamatukogust, mis on **Haridus- ja Teadusministeeriumi** hallatav riigi teadus- ja arendusasutus, mis ühtlasi täidab riigi keskse teadusliku mäluasutuse ülesandeid. Ajalooliselt on Eesti Kirjandusmuuseum välja kasvanud Eesti Rahva Muuseumi arhiivraamatukogust ja folkloristika arhiividest.

Riigi sihtasutuse muuseumid (kasutavad riigile kuuluvat muuseumikogu; sulgudes asutajaõigusi teostav ministeerium):

1. SA A. H. Tammsaare Muuseum Vargamäel (KuM)
2. SA Eesti Ajaloomuuseum (KuM)
3. SA Eesti Arhitektuurimuuseum (KuM)
4. SA Eesti Kunstimuuseum (KuM)
5. SA Eesti Maaelumuuseumid (ReM)
6. SA Eesti Meremuuseum (KuM)
7. SA Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum (KuM)
8. SA Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum (KuM)
9. SA Eesti Tervishoiu Muuseum (KuM)
10. SA Eesti Vabaõhumuuseum (KuM)
11. SA Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid (KuM)
12. SA Hiiumaa Muuseumid (KuM)
13. SA Narva Muuseum (KuM)
14. SA Pärnu Muuseum (KuM)
15. SA Saaremaa Muuseum (KuM)
16. SA Tartu Kunstimuuseum (KuM)
17. SA Viljandi Muuseum (KuM)
18. SA Virumaa Muuseumid (KuM)

Muud riigile kuuluvat muuseumikogu kasutavad muuseumid, mis ei ole riigi asutatud sihtasutused:

1. Harjumaa Muuseum (endine riigimuuseum, praegune munitsipaalmuuseum, riigile kuulub ainult arheoloogiakogu, halduslepingu sõlmija KuM)
2. SA Ajakeskus Wittenstein (endise riigimuuseumi Järvamaa Muuseum kogu, halduslepingu sõlmija KuM)
3. SA Eesti Piimandusmuuseum (endise riigimuuseumi Eesti Piimandusmuuseumi kogu; halduslepingu sõlmija ReM)
4. SA Juuru ja Hageri Kihelkonna Muuseumid (endise riigimuuseumi Mahtra Talurahvamuuseumi kogu, halduslepingu sõlmija KuM)
5. SA Rannarootsi Muuseum (endise riigimuuseumi Rannarootsi Muuseumi kogu, sihtasutuse asutaja on riigi osalusel asutatud sihtasutus Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid, halduslepingu sõlmija KuM, riigi valitseva mõju all)

Muud riigiga seotud muuseumid ja teaduskeskused:

1. Nukuteatrimuuseum (osa etendusasutusest Sihtasutus Eesti Noorsooteater, mis on riigi sihtasutus; asutajaõigusi teostab KuM)

2. Sagadi mõisa- ja metsamuuseum (osa Riigimetsa Majandamise Keskusest, mis on Kliimaministeeriumi valitsemisalas tegutsev riigitulundusasutus)
3. SA Teaduskeskus AHHA (riigi osalusel asutatud SA, asutajaõigusi teostab HTM)

Riigiasutuste nimekiri enne 2012. a ümberkorralduste algust (rohelisega on märgitud asutused, mida on ümberkorraldused puudutanud):

1. Carl Robert Jakobsoni Talumuuseum
2. Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum
3. Eesti Ajaloomuuseum
4. Eesti Arhitektuurimuuseum
5. Eesti Kunstimuuseum
6. Eesti Loodusmuuseum
7. Eesti Maanteemuuseum
8. Eesti Meremuuseum
9. Eesti Piimandusmuuseum
10. Eesti Põllumajandusmuuseum
11. Eesti Rahva Muuseum
12. Eesti Spordimuuseum
13. Eesti Sõjamuuseum – kindral Laidoneri muuseum
14. Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum
15. Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum
16. Eesti Tervishoiu Muuseum
17. Eesti Tuletõrjemuuseum
18. Eesti Vabaõhumuuseum
19. Ennistuskoda „Kanut“
20. Harjumaa Muuseum
21. Hiiumaa Muuseum
22. Iisaku Muuseum
23. Järvamaa Muuseum
24. Läänemaa Muuseum
25. Mahtra Talurahvamuuseum
26. Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuuseum
27. Põlva Talurahvamuuseum
28. Pärnu Muuseum
29. Rannarootsi Muuseum
30. Saaremaa Muuseum
31. Tartu Kunstimuuseum
32. Tartumaa Muuseum
33. Tori Hobusekasvandus
34. Valga Muuseum
35. Viljandi Muuseum
36. Võru Instituut